

WIKI *i jej* SEKRET

SCENARIUSZE LEKCJI

- 🐾 EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA
- 🐾 PRZYRODA - BIOLOGIA, KL. 4-6
- 🐾 GODZ. WYCHOWAWCZA, KL. 4-6

Szanowni Państwo

Wśród kierunków Polityki Oświatowej Państwa na rok szkolny 2021 – 2022 znalazł się punkt „Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkołach. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne”. Zainspirował nas on do stworzenia oferty kinowo – edukacyjnej związanej z premierą francuskiego filmu „Wiki i jej sekret” w reż. Denisa Imberta (2020).

Aby przekonać Państwa o potencjale dydaktyczno – wychowawczym filmu, przygotowaliśmy folder z materiałami edukacyjnymi, w którym znalazły się scenariusze lekcji dla dwóch etapów edukacyjnych szkoły podstawowej: **edukacji wczesnoszkolnej** (scenariusz Joanny Apanasewicz dla klas 1-3) i **klas 4-6** (scenariusz na lekcję przyrody/biologii, autorstwa Joanny Gadomskiej oraz na godzinę wychowawczą, autorstwa Patrycji Paczyńskiej – Jasińskiej). Autorki, doświadczone nauczycielki, które z nami współpracowały, nie tylko odwołały się do treści podstawy programowej, ale również oparły swoje pomysły na metodach aktywizujących i oryginalnych kartach pracy.

Oddajemy zatem w Państwa ręce zestaw inspiracji metodycznych, który nie tylko odwołuje się do treści filmu, ale także do zagadnień związanych z szeroko pojętą edukacją ekologiczną, sprzyjając rozwijaniu postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne wśród najmłodszych i starszych dzieci.

Zachęcamy Państwa do obejrzenia filmu „Wiki i jej sekret” w kinie z uczniami, gwarantując możliwość rezerwowania seansów w salach w całej Polsce, w dogodnym dla Państwa czasie i okolicznościach. Liczymy, że odbiór filmu, przysporzy Państwu i dzieciom licznych wrażeń i wzruszeń, które towarzyszyły nam podczas pracy nad obudową dydaktyczną filmu. Opowiedziana przez twórców historia nie tylko przypomina o pięknie świata natury, ale także o bliskości z drugim człowiekiem, roli rodziny i właściwej hierarchii wartości w życiu.

Do zobaczenia w kinie,

Anna Równy
metodyk edukacji filmowej, trenerka edukacji filmowej
oraz
Autorki przygotowanych scenariuszy lekcji

SCENARIUSZ LEKCJI

dla klas 1-3 szkoły podstawowej

Autorka: Joanna Apanasewicz

Temat lekcji: **Życie w przyjaźni z przyrodą – rozmawiamy o filmie „Wiki i jej sekret”**

Czas realizacji tematu: scenariusz przeznaczony jest na cały dzień zajęć z zakresu edukacji wczesnoszkolnej, która daje możliwość łączenia i przenikania się poszczególnych treści, w tym przypadku polonistycznych, społecznych i przyrodniczych.

Cele lekcji

Uczeń:

- określa w przybliżeniu cechy ekosystemu, w którym występują wilki;
- poznaje nazwy poszczególnych członków wilczej watahy;
- wymienia kilka wilczych zwyczajów oraz ciekawostek;
- wyjaśnia w kilku zdaniach istotę występowania wilków na danym terenie;
- samodzielnie gromadzi informacje zdobyte podczas zajęć i umieszcza je w Lapbooku;
- uświadamia sobie znaczenie dbania o przyrodę i jak najmniejszej ingerencji człowieka w ekosystemy.

Metody i formy pracy

- praca indywidualna, w grupach, z całą klasą;
- praca z kartami pracy;
- dyskusja;
- gry i zabawy ruchowe.

Środki dydaktyczne

- karty pracy;
- teczka papierowa;
- koperty, kartki papieru, przybory do pisania, nożyczki, klej;
- dostęp do internetu, rzutnik multimedialny, ekran/ tablica interaktywna.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja poprzedzona jest obejrzeniem filmu *Wiki i jej sekret* w reż. Denisa Imberta. Przed projekcją filmu, nauczyciel prosi uczniów o to, aby zwrócili uwagę na krajobrazy występujące w filmie, zachowanie zwierząt i ludzi, a także relacje zawiązane między nimi.

Przebieg lekcji

FAZA WSTĘPNA

Po projekcji filmu warto utrwalić zapamiętane przez dzieci treści. Pomoże to w dalszej części zajęć do przeprowadzenia dyskusji nad głównymi problemami poruszonymi w filmie. Nauczyciel wyznacza w sali (lub też na szkolnym korytarzu, jeśli w sali nie ma wolnej przestrzeni) cztery miejsca i w każdym z nich przykleja kartkę z imieniem jednego z bohaterów filmu: Wiki, Sekret, Stephan, Anna. Następnie informuje uczniów, że będzie

czytać zdania dotyczące poszczególnych bohaterów a zadaniem uczniów będzie przemieszczać się po sali i ustawiać w miejscu z imieniem danego bohatera.

Przykładowe zdania, które może wypowiadać nauczyciel (zdania powinny być wypowiadane losowo):

WIKI

Uwielbia zwierzęta! Na początku jest smutna i zamknięta w sobie z powodu śmierci mamy. Jej życie nabiera większego sensu, gdy pojawia się w nim młody wilczek. Przywiązuje się do swojego przyjaciela i opiekuje się nim, najlepiej jak potrafi.

SEKRET

Najlepszy przyjaciel Wiktorii, towarzysz jej przygód. Tylko on potrafi sprawić, że na jej twarzy pojawia się uśmiech. Uwielbia chodzić na długie spacery po lesie i spać wtulony w Wiki. Sprowadza Stephana w miejsce w górach, w którym zagubiła się jego córka. Zostaje postrzelony przez mieszkańca wioski. Wraca na łono natury i odchodzi wraz z watahą.

STEPHANE

Oddany, kochający ojciec, gotów zrobić wszystko, by jego córka znów zaczęła się uśmiechać. Pomaga ukrywać Sekreta. Dla niej narazi się nawet na największe niebezpieczeństwa.

ANNA

Mama kolegi z klasy Wiki. Pracuje w nadleśnictwie i zajmuje się zwierzętami z pobliskich lasów. Gdy odkrywa, że Sekret jest wilkiem, postanawia za wszelką cenę pomóc Wiki i jej tacie.

Po odgadnięciu przez uczniów imienia bohatera, o którym była mowa, nauczyciel może zadawać dodatkowe pytania dotyczące wydarzeń w filmie lub też pozwolić uczniom na komentowanie i dopowiadanie własnych spostrzeżeń i zapamiętanych faktów.

FAZA REALIZACYJNA

Dyskusja w grupach. Nauczyciel dzieli klasę na kilkusobowe zespoły i prosi, aby każdy zespół wylosował po jednym pytaniu, na podstawie którego przeprowadzi krótką dyskusję. Pytania można zapisać na karteczkach typu post-it lub wydrukować.

Pytania:

1. Jaka była Wiki? Jakie posiadała cechy charakteru i które z nich Waszym zdaniem sprawiły, że Sekret przywiązał się do niej i traktował ją jak swoją watahę.
2. Jak myślicie, dlaczego wśród mieszkańców wioski byli zarówno zwolennicy i zagorzali przeciwnicy wilków?
3. Czy możliwa jest przyjaźń między wilkiem a człowiekiem?
4. Jak powinni postępować ludzie, aby nie wchodzić w drogę wilkom?
5. Dlaczego Sekret musiał wrócić do swojej naturalnej rodziny – watahy?

Nauczyciel prosi uczniów, aby porozmawiali na temat zadanych pytań i przedstawili w grupie swój punkt widzenia. Warto zwrócić uwagę na sposób przeprowadzania dyskusji – szanowanie zdania innych, przestrzeń do wypowiedzenia się każdej chętnej osoby, uważne słuchanie. Nauczyciel może przemieszczać się pomiędzy grupami i przysłuchiwać się rozmowom, pomagać w wysuwaniu wniosków, poszukiwaniu odpowiedzi. Po skończonej dyskusji należy dać przestrzeń do podsumowania rozmów w grupach i być może te dyskusje nie będą pełne spostrzeżeń i wniosków, dlatego też warto powiedzieć uczniom, że powrócą do tej rozmowy pod koniec zajęć, bogatsi w doświadczenia związane z życiem wilków.

Ważnym wnioskiem podsumowującym dyskusję powinno być zdanie mówiące o tym, że ludzie bardzo często boją się tego, co jest nieznane. Odpowiednia edukacja pomaga na oswojenie tematu i zrozumienie potrzeb zwierząt, a także takie działanie, które nie wyrzą-

-dzi im żadnej krzywdy. Dlatego też kolejną propozycją nauczyciela będzie stworzenie przez dzieci lapbooka o wilkach, który nie tylko pozwoli im poznać te niezwykle zwierzęta, ale również zebrać w jednym miejscu wszystkie wypracowane podczas zajęć materiały, a także lepiej je zapamiętać. Lapbook najczęściej jest tworzony w papierowych teczkach i umieszczane są w nim różnego rodzaju kieszonki, koperty, zakładki, wklejki a w nich informacje, rysunki, zdjęcia i zadania, przysłowia, ciekawostki dotyczące danego tematu.

O tym, czym jest lapbook można dowiedzieć się z artykułu:

<https://www.superbelfrzy.edu.pl/pomyslodajnia/lapbookowy-zawrot-glowy/>

Mapa występowania wilków

Nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, w jakim kraju rozgrywa się akcja filmu, jaką nazwą można określić ekosystem, w którym występują wilki? Warto skorzystać ze strony <https://earth.google.com/web/>, aby pokazać uczniom, gdzie znajduje się Francja (można poruszyć kwestię odległości w km od naszego kraju, itd.) Nauczyciel zachęca uczniów do poszukania informacji (jeśli to możliwe, np. przy pomocy szkolnych tabletów, uczniowskich smartfonów lub komputera w klasie), aby spróbowali odszukać informacje o miejscu występowania wilków na naszej planecie. Można skorzystać z książek dostępnych w bibliotece lub strony Wikipedia <https://pl.wikipedia.org/> Następnie uczniowie otrzymują **Kartę pracy nr 1**, na której zaznaczają, na jakich kontynentach można spotkać wilka (Europa, Azja, Ameryka Północna).

Wilcza rodzina – aktywne słuchanie

Nauczyciel prosi o uważne wysłuchanie kilku informacji dotyczących zwyczajów stadnych wilków. Na podstawie zapamiętanych informacji, uczniowie będą mieli za zadanie dopasować nazwy poszczególnych członków wilczej rodziny.

Stado wilków to nazywane jest watahą i liczy około 8 osobników, choć w Kanadzie spotkano watahę liczącą 20 osobników. Watahą dowodzi najstarsza para wilków, tzw. para alfa. Samica wadera a samiec to basior. Tylko oni mają prawo rozmnażać swoje stado. Pozostałe wilki to krewni pary alfa oraz ich potomstwo. Zazwyczaj samica rodzi od 4 do 7 szceniąt. Czasami basior przegania podrośnięte szcenięta, aby pozbyć się konkurencji i uniknąć ryzyka przejęcia władzy przez silniejszego wilka. Wilki to ssaki, więc początkowo samica karmi młode mlekiem, ale z czasem szcenięta zaczynają być karmione przez całe stado upolowanym pokarmem. W stadzie wilki pełnią określone funkcje. Są wilki węszące, szukające tropów, te, które polują, a także chronią młode. Wilki podobnie jak psy, znakują swój teren, aby przestrzec obce osobniki przed wchodzeniem na teren watahy. Stosują różne odgłosy dźwiękowe takie jak: wycie, szczekanie czy warczenie. Wilki to bardzo inteligentne zwierzęta, które stosują różne techniki polowania. Nie polują na ludzi. Można powiedzieć, że się ich boją i unikają spotkania z nimi. Polowania na stada hodowlane jest spowodowane głównie tym, iż człowiek wyniszcza lasy a tym samym zmniejsza się liczba zwierzyny łownej.

Nauczyciel rozdaje uczniom **Kartę pracy nr 2**. Uczniowie mogą ją wypełnić w trakcie słuchania, dopisując lub dorysowując zapamiętane informacje.

Zabawa ruchowa – Która godzina wilku?

Na początek zabawy nauczyciel przybiera rolę wilka a dzieci rolę owiec. Nauczyciel – wilk staje na jednym końcu sali/korytarza a dzieci - owce po przeciwnej stronie. Owce pytają wilka: „Wilku, wilku, która godzina?”. Wilk odpowiada: „Jest 3 po południu”. Wtedy owce wykonują trzy kroki w kierunku wilka i ponownie pytają o godzinę. Za każdym razem wilk wymienia inną godzinę, a zadaniem owiec jest wykonanie tylu kroków w kierunku wilka, starając się nie podejść za blisko, bo w pewnym momencie na zadane pytanie wilk może

odpowiedzieć: „Jest pora obiadu!”. I wtedy odwraca się w stronę owiec i ma za zadanie złapać jedną z nich. Owce spłoszone uciekają na swoje pierwotne miejsce, nie pozwalając się złapać wilkowi. W pewnym momencie można wybrać wilka spośród dzieci.

Pies czy wilk?

Nauczyciel informuje uczniów, że wilk jest przodkiem psa domowego i niektórzy, podobnie jak Stephan i Wiki, mogą je pomylić. Dlatego warto znać różnice w wyglądzie i zachowaniu tych zwierząt, aby uniknąć pomyłki. Nauczyciel proponuje uczniom wykonanie Quizu sprawdzającego, czy uczniowie potrafią odróżnić te dwa gatunki zwierząt.

Quiz można przeprowadzić na dwa sposoby:

1. Uczniowie otrzymują **Kartę pracy nr 3** z pytaniami i trzema możliwymi odpowiedziami
2. Nauczyciel wykonuje interaktywny quiz wspólnie z uczniami wykorzystując np. tablicę interaktywną. Strona, na której znajduje się quiz:

<https://wordwall.net/pl/resource/27090879>

Ciekawostki o wilkach – zadanie dla uczniów dobrze czytających i piszących

Jeśli uczniowie potrafią dobrze czytać i pisać, mogą wykorzystać dostępne źródła wiedzy i w grupach poszukać i wypisać kilka ciekawostek dotyczących wilków. To zadanie można wykonać podczas lekcji informatycznej w Sali komputerowej lub poprosić uczniów przed lekcją, aby takie ciekawostki zgromadzili. Wszystkie zebrane ciekawostki, uczniowie będą mogli zapisać na wyciętych karteczkach z **Karty nr 4**, a następnie umieścić w jednej z kieszonek w lapbooku.

Wykreślanka – zadanie dla uczniów w początkowej fazie nauki czytania i pisania

Uczniom młodszym nauczyciel może zaproponować **Kartę nr 5**, na której będą wyszukiwali wyrazy związane z bohaterami filmu „Wiki i jej Sekret”.

Zabawa w wilczego berka

Wybierzcie wilka i... uciekajcie. Osoba złapana przez wilka zostaje... wilkiem.

Wilk to popularne zwierzę

Nauczyciel pyta uczniów, czy znają bajki, książki lub inne filmy, w których występuje wilk. Można wspólnie wykonać plakat i zapisać na nim wszystkie tytuły. Kolejną aktywnością, którą nauczyciel proponuje będzie poznanie przysłów i powiedzeń, w których występują wilki. W tym celu należy rozdać **Kartę pracy nr 6**. Uczniowie rozcinają, lub w sytuacji małej ilości czasu, łączą ze sobą puzzle i odczytują zdania a następnie wspólnie próbują wyjaśniać ich znaczenie.

Jak wilki zmieniają biegi rzek?

Ostatnie zadanie ma na celu pokazanie znaczenia wilków w przyrodzie. Nauczyciel proponuje obejrzenie filmu przedstawiającego, jak wilki wpłynęły na bieg rzeki w parku Yellowstone w Stanach Zjednoczonych. Film jest w języku angielskim, ale posiada napisy, które można włączyć w ustawieniach. Nauczyciel może czytać napisy, jeśli uczniowie nie czytają zbyt szybko. Film znajduje się pod linkiem: <https://youtu.be/ysa5OBhXz-Q>

Po obejrzeniu filmu można zaproponować uczniom wykonanie ilustracji przedstawiającej zrównoważony ekosystem, w którym występują wilki i inne zwierzęta wymienione w nagraniu. Prace można powiesić w klasowej lub szkolnej galerii.

Dodatkowe zadania do umieszczenia w lapbooku

- uczniowie mogą wykonać rysunki wilków, ewentualnie mogą przed lekcją zgromadzić zdjęcia, ilustracje przedstawiające to zwierzę;
- mogą zaprojektować własną krzyżówkę, rebusy, zagadki;
- mogą wykonać wilka z papieru techniką origami, którym przyozdobią okładkę lapbooka;
- mogą wykonać grę planszową z pytaniami dotyczącymi wilków;
- młodszy uczniowie mogą wykonać zadanie „Wilku, gdzie jesteś”, „Długa wspinaczka”.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

W końcowej części lekcji warto poświęcić czas na zaprezentowanie lapbooków, chyba, że uczniowie zdecydują, że wzbogacą je dodatkowymi materiałami, które umieszczą w nich w domu. Każdy uczeń, który wyrazi chęć wypowiedzi, może powiedzieć, co zapamiętał z lekcji, który fakt zadziwił go najbardziej, o czym opowie swoim bliskim po przyjściu do domu. Nauczyciel może też wrócić do pytań z dyskusji, jeśli jest potrzeba dopowiedzenia pewnych wniosków i ustaleń. W tym miejscu warto ustalić z uczniami, co człowiek może zrobić, aby żyć w zgodzie z wilkami i nie zagrażać ich wyginięciu.

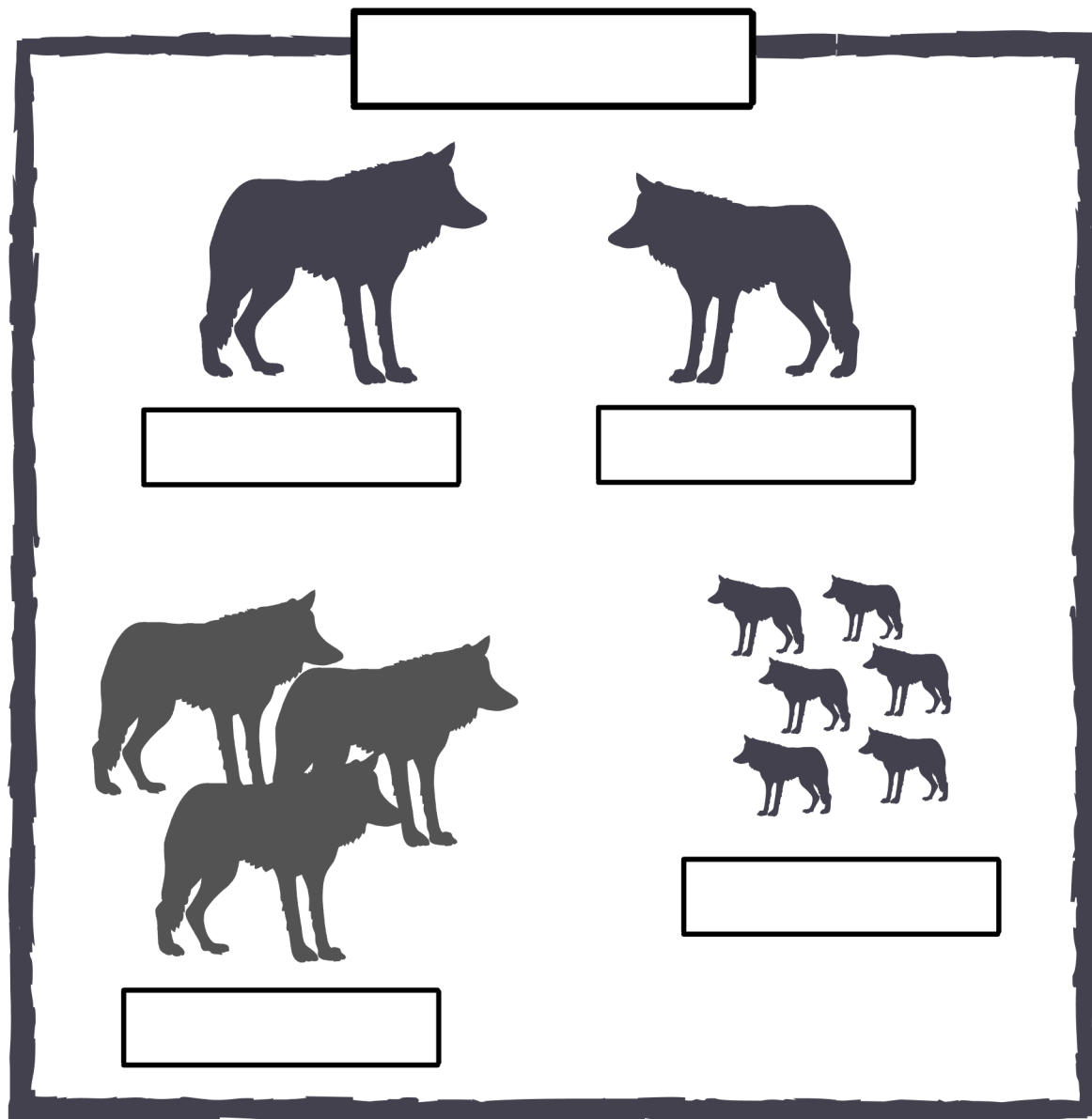
Karta nr 1.

Na tych kontynentach występują wilki

Karta nr 2.

Dopasuj nazwy członków stada i przyklej pod odpowiednimi obrazkami

wilczęta

basior

wataha

wadera

inne osobniki

QUIZ - Pies czy Wilk?

**Czy znasz różnicę między tymi dwoma gatunkami?
Aby się tego dowiedzieć, odpowiedz na pytania.**

1. Który z nich jest zwierzęciem domowym?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
2. Który z nich ma długi pysk, niezależnie od rasy?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
3. Który z nich, według legendy, wyje podczas pełni?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
4. Który gatunek żyje w grupie, zwanej watahą?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
5. Który zaczyna polować w wieku sześciu miesięcy?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
6. Który miewa opadające uszy?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
7. Który w dorosłym wieku ma czterdzieści dwa zęby?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
8. U którego gatunku występuje samiec alfa?
☐ U PSA ☐ U WILKA ☐ U OBU
9. Który jest w stanie przeżyć w temperaturze -50 stopni Celsjusza?
☐ PIES ☐ WILK ☐ JEDEN I DRUGI
10. U którego gatunku matka przenosi młode w zębach, za skórę na karku?
☐ U PSA ☐ U WILKA ☐ U OBU

Czy wiesz, że... długi pysk wilka kończy się nadmiernie wrażliwym nosem, który jest sto razy wrażliwszy na zapachy od ludzkiego.	Czy wiesz, że... przeciętny rozmiar łapy wilka jest porównywalny z ręką dorosłego człowieka. Są naprawdę olbrzymie!
Czy wiesz, że...	Czy wiesz, że...
Czy wiesz, że...	Czy wiesz, że...
Czy wiesz, że...	Czy wiesz, że...
Czy wiesz, że...	Czy wiesz, że...

Karta nr 4.

Karta nr 5.

Imię:

Data:

Wiki i jej Sekret

Znajdź wyrazy ukryte wśród liter

W	E	K	Ł	Y	O	Z	E	W	Y
I	N	P	S	E	K	R	E	T	L
L	P	R	Z	Y	R	O	D	A	O
K	I	Z	C	K	D	O	M	T	S
Z	E	Y	Z	W	S	D	H	A	K
G	S	J	Y	I	O	W	C	A	A
Ó	W	A	T	A	H	A	T	U	Ł
R	I	Ż	O	T	T	G	D	L	A
Y	K	Ń	Y	R	J	A	M	A	K
H	I	K	A	M	I	E	Ń	S	T

GÓRY
JAMA
KAMIEŃ
KŁY

KWIAT
LAS
LOS
ODWAGA

OWCA
PIES
PRZYJAŃ
PRZYRODA

SEKRET
SKAŁA
SZCZYT
TATA

WATAHA
WILK
ZEW
WIATR
WIKI

Karta nr 6.

Wilk w przysłowia

Wytnij puzzle i dopasuj je do siebie kolorami.
Odczytaj powiedzenia, w których występuje wilk.
Czy umiesz wyjaśnić znaczenie tych powiedzeń?

O wilku
mowa,

ponieśli
i wilka.

i owca
cała.

Nie taki
wilk
straszny,

Nie
wywołuj

wilka z
lasu.

Nosił
wilk
razy
kilka,

Wilk
syty

a wilk
tuż, tuż.

jak go
malują.

*Jeśli przykleisz puzzle na kartonikach, to możesz zagrać nimi w memory

SCENARIUSZ LEKCJI przyrody/biologii dla klas 4-6 szkoły podstawowych

Autorka: Joanna Gadomska

Temat lekcji: **Cechy populacji wilków
i ich ochrona w Polsce**

Czas realizacji tematu: 45 min.

Cele lekcji

Uczeń:

- poddaje analizie przedstawione fakty w filmie;
- dzieli się własnymi refleksjami, odczuciami, spostrzeżeniami po projekcji filmu;
- formułuje wnioski na podstawie materiału zawartego w filmie;
- wymienia skojarzenia z terminem „wilk”;
- analizuje mity/ nieprawdziwe wiadomości dotyczące wilków, które powielane przez wiele lat;
- poznaje biologię wilka – tryb życia, sposób odżywiania, cechy charakteryzujące populację wilków, miejsce życia;
- określa przystosowania wilków do drapieżnego trybu życia;
- analizuje łańcuchy pokarmowe, w których jednym z ogniw jest wilk;
- uzasadnia rolę wilków w przyrodzie;
- przedstawia konsekwencje wystrzelania wszystkich wilków w środowisku;
- określa wpływ człowieka na liczebność wilków w Polsce;
- dyskutuje na temat ochrony wilków;
- podaje propozycje rozwiązań na ochronę wilków w Polsce;
- utrwala pojęcie „ochrona gatunkowa”;
- doskonali umiejętności komunikacyjne i pracę w grupach;
- czyta ze zrozumieniem i analizuje tekst o wilkach;
- formułuje odpowiedzi na zadane pytania.

Metody i formy pracy

- praca indywidualna, w grupach, z całą klasą;
- pogadanka;
- burza mózgów;
- trójkąt decyzji;
- tworzenie listy skojarzeń, mapy myśli;
- praca z kartą pracy;
- formułowanie odpowiedzi;
- analizowanie danych;
- ćwiczenie argumentowania;
- pisanie kartki do pamiętnika.

Środki dydaktyczne

- wydrukowane załączniki;
- tablica/flipchart;
- kreda/ markery.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja poprzedzona jest obejrzeniem przez uczniów filmu pt. *Wiki i jej Sekret* - reż. Denis Imbert.

Przebieg lekcji

FAZA WSTĘPNA

Początek lekcji to czas na uczniowskie refleksje po obejrzeniu filmu *Wiki i jej Sekret*. Nauczyciel/ka prosi uczniów o swobodne wypowiedzi dotyczące filmu oraz zadaje dodatkowe pytania, aby poznać opinie, spostrzeżenia i wnioski uczniów, jakie się nasuwają po projekcji filmu.

W trakcie pogadanki nauczyciel/ka może zadać uczniom poniższe pytania:

- Jaką przyrodniczą tematykę porusza film?
- Czy ten film można nazwać filmem przyrodniczym?
- Co wzbudziło w Was pozytywne emocje, a co negatywne, po zobaczeniu filmu?
- Czy chcielibyście, tak jak główna bohaterka, mieć w swoim domu wilka?
- Czy można mieć wilka w swoim domu, czy prawo polskie na to pozwala?
- Czy słyszeliście kiedykolwiek jakieś historie związane z wilkami? Jeżeli tak, to jakie?
- Jakie uczucia u Was powstają, gdy słyszycie jakieś informacje o wilkach?
- Czy po zobaczeniu filmu, zmieniło się Wasze zdanie na temat wilków?

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel/ka przedstawia cele dzisiejszej lekcji.

Prosi uczniów, aby w ciągu dwóch minut wymienili wszystkie skojarzenia, jakie posiadają ze słowem "WILK". Wszystkie wymienione przez uczniów skojarzenia nauczyciel/ka zapisuje na tablicy lub flipcharcie (uczniowie również mogą samodzielnie podchodzić do tablicy i zapisywać swoje skojarzenia) w formie listy skojarzeń (**Karta pracy nr 1**).

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Metoda ta angażuje wszystkich uczniów do aktywnego uczestniczenia w lekcji oraz daje możliwość do wypowiedzenia się każdego ucznia. Podczas podawania skojarzeń każdy uczeń może zgłosić dowolną ilość swoich odpowiedzi i pomysłów. Należy pamiętać, że każde podane słowo lub zwrot jest poprawnym określeniem, bo jest to tylko skojarzenie, a każdy może mieć je inne w zależności od posiadanej wiedzy czy życiowych doświadczeń. Można odwołać się do filmów, bajek i książek, które opowiadają o wilkach (np. „Wilk i zając”, „Czerwony kapturek”, „Zakochany wilczek”), a także do znanych zwrotów i przysłów, w których pojawia się postać wilka (np. wilczy głód; człowiek człowiekowi wilkiem; i wilk syty i owca cała; nie wywołuj wilka z lasu; natura ciągnie wilka do lasu, itp.).

Nauczyciel/ka rozdaje każdemu uczniowi kartę pracy do wykonania (**Karta pracy nr 2**). Zadanie zamieszczone w karcie pracy polega na dokonaniu własnej oceny poprawności sformułowań, które dotyczą biologii i zachowań wilków. Każdy uczeń po wykonaniu zadania w karcie pracy porównuje swoje wyniki z osobą siedzącą obok. Na koniec nauczyciel/ka przedstawia poprawne odpowiedzi oraz podaje krótkie naukowe uzasadnienia.

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Wokół wilków narosło wiele mitów oraz błędnych wierzeń i przekonań, które powielane są z pokolenia na pokolenie, przez setki lat. Ważne jest, aby na początku uczniowie sprawdzili swoją wiedzę odnośnie wilków, zanim poznają prawidłowe odpowiedzi. Dzięki temu zadaniu, chcemy „obalić” istniejące mity o wilkach, poprzez naukowe wytłumaczenie pewnych zachowań wilków, popartych wynikami badań z monitoringu zachowań wielu wilków.

Takie badania prowadzone są cały czas przez biologów. Aby zobaczyć skalę, jak wielu uczniów zna mity o wilkach, a nie prawdziwe fakty, można również policzyć, ilu uczniów udzieliło poprawnych odpowiedzi i zapisać to gdzieś na tablicy.

Poprawne odpowiedzi i ich uzasadnienia:

Lp.	PYTANIE	PRAWDA	FAŁSZ	NAUKOWE WYTŁUMACZENIE
1	Wycie wilka oznacza zawsze: „Ten teren jest mój i trzymaj się od niego z daleka”.		X	Najważniejszą funkcją wycia wilków jest komunikacja pomiędzy członkami grupy rodzinnej - stanowi ona blisko 90% wokalne aktywności drapieżników. Wyjął po to, by zlokalizować się w lesie i spotkać po polowaniu. W wielu przypadkach powracający łowcy nawołują szczenięta, żeby je odnaleźć i nakarmić.
2	Wilki wyją najintensywniej zawsze w czasie pełni księżyca.		X	Na podstawie monitorowania zachowań wielu wilków, badacze nie znaleźli żadnego potwierdzenia dla popularnego mitu, że pełnia księżyca prowokuje wilki do wycia. Wilki najczęściej wyją nocą, bo wtedy polują, aby nakarmić swoją wilczą rodzinę, i po polowaniu nawołują szczenięta.
3	Na czele watahy wilków zawsze stoi samiec alfa.		X	Na podstawie monitoringu zachowań wilków, okazuje się, że dla wilków określenie „samiec alfa” jest nieprawidłowe. Osobniki kierujące grupą wilków to para rodzicielska. W wilczych rodzinach żyjących na wolności nie ma walki o przywództwo, para rodzicielska kieruje całą aktywnością wilczej rodziny, gdyż są w niej najstarsze, mają ogromne doświadczenie i umiejętności łowieckie.
4	Wilk to drapieżnik, który nie ma naturalnych wrogów.		X	Wilki mają wielu śmiertelnie groźnych wrogów. Niektóre są mikroskopijnych rozmiarów, np. wirus nosówki oraz parwowirus psi, który powoduje śmierć wielu osobników. Jest także świerzbowiec. No i oczywiście człowiek.
5	Spotkany wilk, gdy długo przygląda się człowiekowi z pewnością zaraz zaatakuje człowieka.		X	Wilki za dnia widzą dość słabo i nieostro, dostrzegają lepiej obiekty poruszające się, niż nieruchome. Ich wzrok staje się lepszy dopiero w nocy. Jeśli za dnia zapach i głos człowieka nie dotrze do wilka, bo wiatr wieje w inną stronę, drapieżnik może mieć problem w szybkiej identyfikacji człowieka. Jeżeli wilk nie ucieka również na widok samochodu lub ciągnika, pozwala się obserwować z pojazdów, a nawet fotografować, to pamiętajcie, że drapieżnik nie zna się na mechanice, zapach benzyny hamuje zapach człowieka, a wiele pojazdów i sprzętu do prac leśnych pozostawianych na leśnych drogach, którymi regularnie chodzą wilki, znane są zwierzętom, stąd czasami mogą nie uciekać.

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 2-3 osobowe grupy oraz rozdaje uczniom karty pracy do wykonania (**Karta pracy nr 3**). Zadanie na karcie pracy polega na wypisaniu jak największej ilości przystosowań wilków do drapieżnictwa/ drapieżnego trybu życia. Każda grupa, po wykonaniu zadania, dzieli się swoimi zapisami na forum klasy.

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Wilk szary, wilk (*Canis lupus*) to gatunek drapieżnego ssaka z rodziny psowatych (Canidae). Żywią się głównie średniej i dużej wielkości ssakami (sarny, jelenie, dziki), ale polują również i na mniejsze zwierzęta (zające, kuny, myszy, ptaki) lub mogą posilić się padliną.

Wilki uważane są za sprawne drapieżniki, dzięki swoim licznym przystosowaniom. Tylko w przypadku braku pożywienia w lesie, lub w okresie wychowywania młodych, zdarza im się atakować zwierzęta hodowlane.

Oto przystosowania wilka do drapieżnictwa:

- wilk ma sylwetkę idealnie nadającą się do długotrwałego chodu lub długodystansowego biegu - wąska klatka piersiowa, chudy zad oraz długie, silne kończyny, dzięki czemu może długo polować i dogonić swoją ofiarę;
- ma dobrze umięśnioną, silną szyję, dzięki czemu może dobrze złapać swoją ofiarę;
- posiada mocne mięśnie łączące żuchwę i szczękę, co powoduje, że może mocno ścisnąć ciało ofiary;
- ma imponujące zęby - kły, siekacze i łamacze, aby zabić i rozszarpać ciało ofiary;
- posiada ostre pazury, do przytrzymania ofiary;
- posiada świetny węch, dzięki czemu może wytropić potencjalną ofiarę z daleka;
- ma fenomenalny słuch, aby z daleka usłyszeć żerujące gdzieś obok inne zwierzę;
- dobrze widzi w nocy, co ułatwia mu dostrzeżenie zdobyczy w ciemności i dlatego właśnie nocą poluje; (w ciągu dnia ma słaby wzrok - widzi nieostro, dostrzega lepiej obiekty poruszające się, niż nieruchome, jest daltonistą, rozpoznaje głównie kolor szary oraz żółty i niebieski);
- posiadają włosy o różnej barwie – od prawie czarnych poprzez szare, brązowe aż do białych, co umożliwia mu dobry kamuflaż w środowisku, dzięki czemu jest mniej widoczny;
- posiada pojemny żołądek, dzięki czemu może pomieścić dużo pokarmu i nie musi polować każdego dnia;
- poluje na ogół w parach lub stadami (kilka osobników w grupie), co ułatwia polowanie nad większą ofiarą.

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 3-4 osobowe grupy i każdej grupie rozdaje karty pracy (**Karta pracy nr 4**). Zadaniem uczniów jest przeanalizowanie przedstawionych łańcuchów pokarmowych, określenie roli wilka w każdym łańcuchu, a później przewidzenie skutków wyeliminowania wilka z tych łańcuchów.

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Każdy organizm jest ważny w ekosystemie i każdy pełni jakąś określoną rolę. Organizmy są ze sobą powiązane różnymi zależnościami, są symbiontami, pasożytami, czy drapieżnikami, ale wszystkie są ważne, aby utrzymać dany ekosystem w stanie równowagi. Drapieżniki również są ważne w środowisku, ponieważ regulują one liczebność osobników z niższego poziomu troficznego. Poprzez działania człowieka (np. odstrzał wilków), może dojść do zachwiania równowagi ekologicznej w środowisku (np. wzrost ilości dzików; wzrost ilości lisów, a to spowoduje kolejne konsekwencje dla środowiska).

Wilki, zjadając jelenie, sarny czy dziki, są sprzymierzeńcami leśników. Konsekwencje wzrostu liczebności zwierząt, na które polują wilki to:

- jelenie i sarny, żywiąc się roślinami drzewiastymi wyrządzają ogromne szkody w uprawach i młodnikach drzew;
- wzrost liczebności dużych roślinożerców ma negatywny wpływ na różnorodność biologiczną w lasach, powodując wycofywanie się z runa leśnego wielu gatunków roślin wrażliwych na zgryzanie, a konsekwencją tego jest zmniejszanie się różnorodności owadów, małych ssaków oraz ptaków, zależnych od roślin runa leśnego;
- wzrost liczebności jeleniowatych powoduje również znaczący rozwój populacji kleszczy, co przyczynia się do zwiększania liczby zachorowań ludzi na boreliozę oraz odkleszczowe zapalenie opon mózgowych;
- konsekwencje wzrostu liczby dzików to również większe straty w uprawie rolników, które często buszują na polach uprawnych; dziki odpowiedzialne są również za roznoszenie chorób dziesiątkujących hodowlę świń;
- wzrost populacji dzikich zwierząt kopytnych powoduje również wzrost liczby wypadków na drogach biegnących przez lasy.

Pozostałości niezjedzonych ciał z ofiar wilków, stają się często pokarmem dla wielu zwierząt: niedźwiedź, ryś, żbik, bielik, orzeł przedni, orlik krzykliwy, dzięcioły, borsuk, kuna leśna i domowa, łasica, gronostaj, lis, kruk, sówka, sikorki.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel/ka dzieli uczniów na 5-6 osobowe grupy i każdej grupie rozdaje karty pracy (**Karta pracy nr 5**). Zadaniem uczniów, pracujących metodą trójkąta decyzji, jest znalezienie odpowiedzi na pytanie: Dlaczego liczebność wilków w środowisku jest taka mała, pomimo tego, że są one tak świetnymi drapieżnikami?

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

Dzięki wprowadzonej ochronie gatunkowej dla wilków (w 1995 roku wilki zostały objęte ochroną w części Polski, a od 1998 są chronione w całym kraju - obecny status prawny wilka reguluje Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183)), ich liczebność i zasięg występowania w Polsce wzrasta. W 2001 roku, na podstawie wyników inwentaryzacji wilka w Polsce prowadzonej przez pracowników nadleśnictw i parków narodowych, jego liczebność oceniano na 463–564 osobników. W 2019 r. dane podawane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska mówią o liczbie około 2 tysięcy osobników. Pomimo wzrostu ich liczebności, ich ilość jest bardzo niska w porównaniu do ilości innych dzikich zwierząt - w 2019 roku, populacja saren liczyła około 922 tys., a jeleni szlachetnych 276 tys. osobników.

Aby skutecznie chronić dany gatunek trzeba dokładnie poznać jego biologię, siedlisko oraz wszystkie oddziaływania tego gatunku z innymi gatunkami.

Na zakończenie zajęć nauczyciel/ka rozdaje uczniom kartki (**Karta pracy nr 6**), na których uczniowie mogą w domu napisać swoje przemyślenia w formie kartki z pamiętnika. W swojej pracy pisemnej, uczniowie powinni odnieść się do hasła przewodniego lekcji: „Wilki – polują dla stawy, a nie dla zabawy!”.

Praca domowa (dla ochotników):

Jakie są Twoje przemyślenia na temat hasła przewodniego lekcji: „Wilki – polują dla stawy, a nie dla zabawy!”? Swoje przemyślenia spisz w formie kartki z pamiętnika.

Wskazówki dla nauczyciela/ki*:

W prasie czy telewizji pojawia się wiele nieprawdziwych informacji o wilkach. Ważne jest, aby uczniowie wiedzieli, że wilki to drapieżniki, ważne ogniwo w łańcuchu pokarmowym, i polują tylko wtedy kiedy są głodne i chcą wyżywić siebie i swoją wilczą rodzinę. Nigdy nie polują dla zabawy!

***Przedstawiona wiedza z zakresu biologii wilków opracowana została na podstawie licznych publikacji, materiałów i artykułów Stowarzyszenia dla Natury „Wilk”.**

Karta pracy nr 1

LISTA SKOJARZEŃ

WILKI

Karta pracy nr 2

Sprawdź, co wiesz o wilkach. Określ, czy zdanie jest prawdziwe czy fałszywe. Zaznacz X w odpowiednim miejscu.

Lp.	PYTANIE	PRAWDA	FAŁSZ
1	Wycie wilka oznacza zawsze: „Ten teren jest mój i trzymaj się od niego z daleka”.		
2	Wilki wyją najintensywniej zawsze w czasie pełni księżyca.		
3	Na czele watahy wilków zawsze stoi samiec alfa.		
4	Wilk to drapieżnik, który nie ma naturalnych wrogów.		
5	Spotkany wilk, gdy długo przygląda się człowiekowi z pewnością zaraz zaatakuje człowieka.		

Karta pracy nr 2

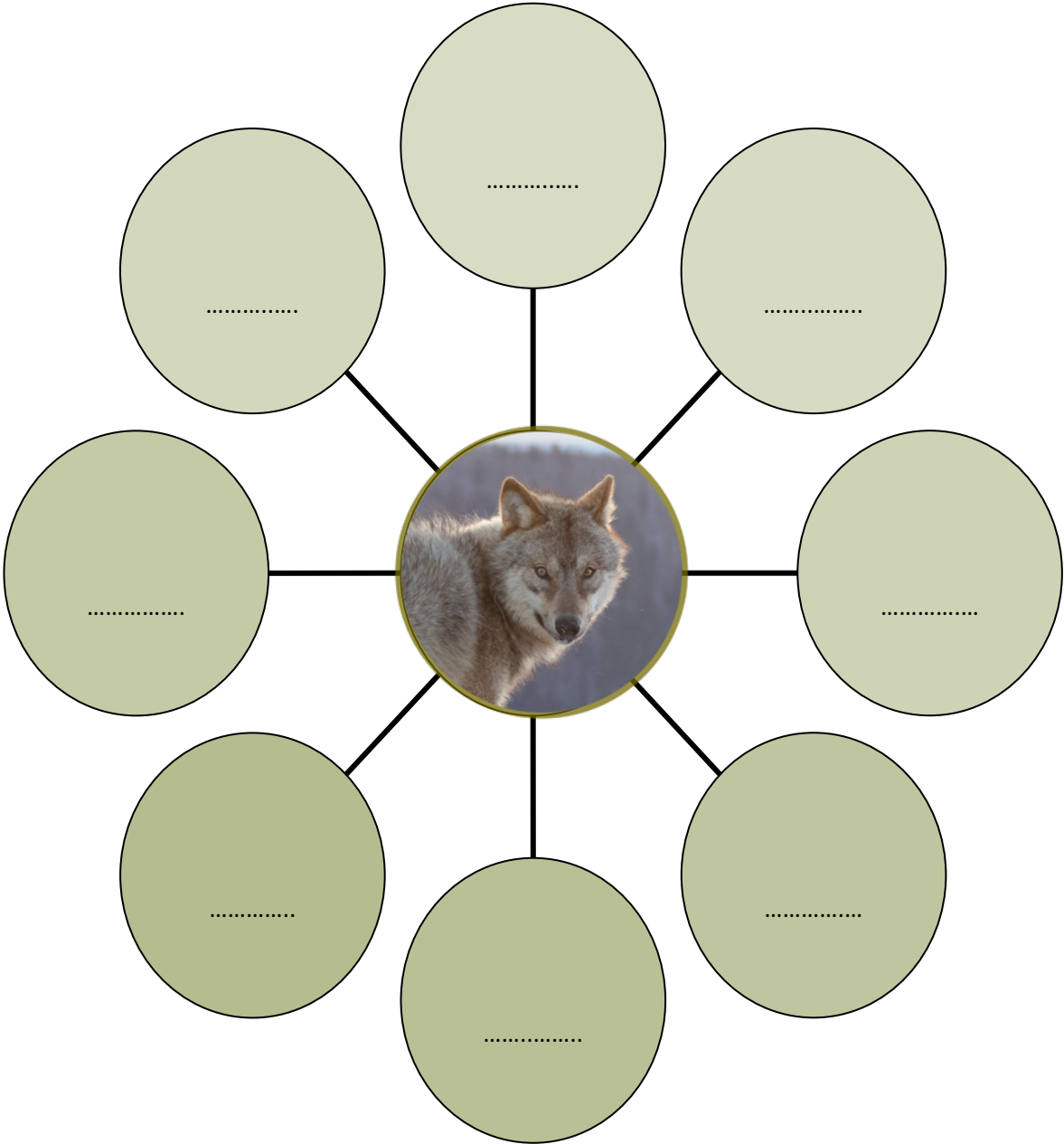
Sprawdź, co wiesz o wilkach. Określ, czy zdanie jest prawdziwe czy fałszywe. Zaznacz X w odpowiednim miejscu.

Lp.	PYTANIE	PRAWDA	FAŁSZ
1	Wycie wilka oznacza zawsze: „Ten teren jest mój i trzymaj się od niego z daleka”.		
2	Wilki wyją najintensywniej zawsze w czasie pełni księżyca.		
3	Na czele watahy wilków zawsze stoi samiec alfa.		
4	Wilk to drapieżnik, który nie ma naturalnych wrogów.		
5	Spotkany wilk, gdy długo przygląda się człowiekowi z pewnością zaraz zaatakuje człowieka.		

Karta pracy nr 3

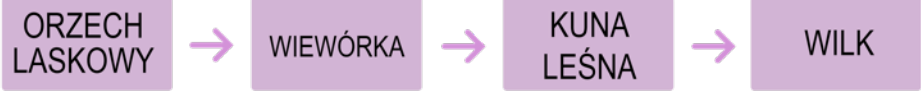
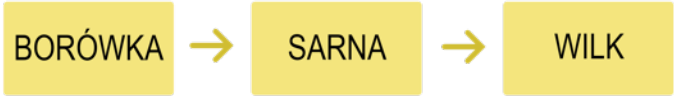
Wpisz w puste pola cechy budowy wilka, przystosowujące go do drapieżnego trybu życia.

PRZYSTOSOWANIA WILKA DO DRAPIEŻNICTWA:

ROLA WILKÓW W PRZYRODZIE

Określ rolę WILKA w poniższych łańcuchach pokarmowych:

.....

.....

.....

.....

.....

Uzasadnij, jakie będą konsekwencje dla środowiska i dla człowieka, gdyby człowiek wystrzelał wszystkie WILKI:

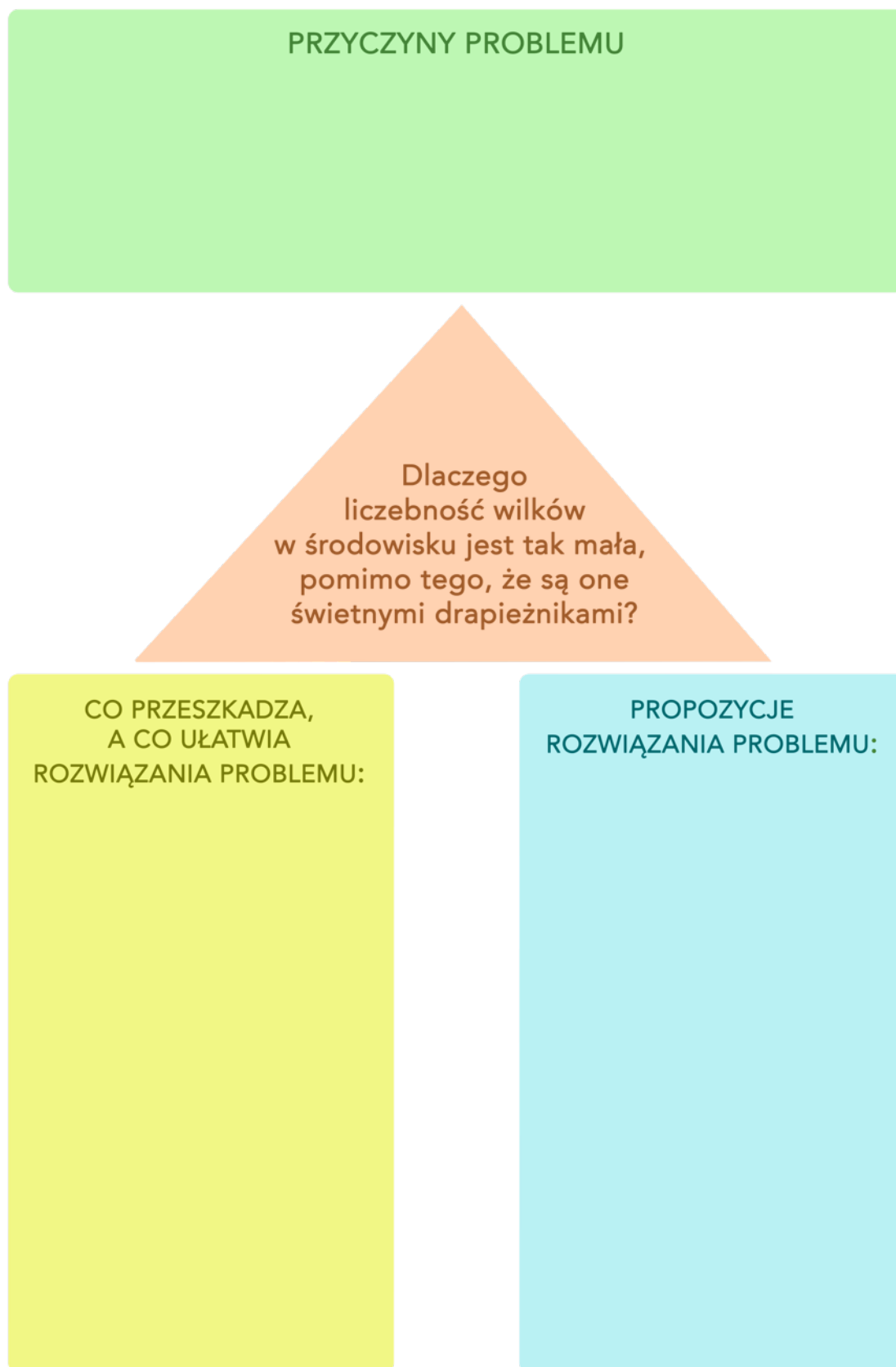
.....

.....

.....

.....

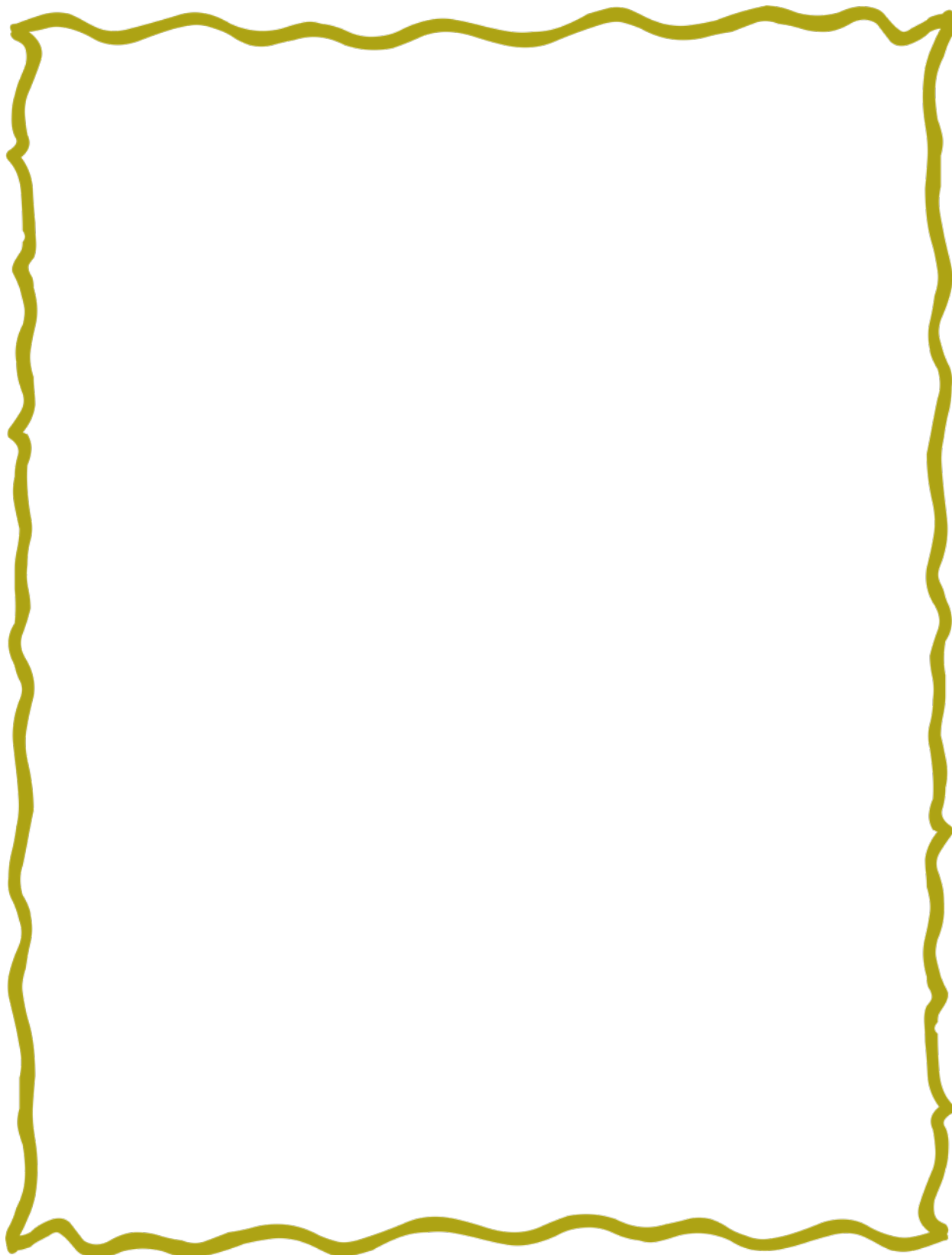
TRÓJKĄT DECYZJI - Dlaczego liczebność wilków w środowisku jest taka mała, pomimo tego, że są one tak świetnymi drapieżnikami?

Karta pracy nr 6

Wyjaśnij, jak rozumiesz hasło:

„WILKI – POLUJĄ DLA STRAWY, A NIE DLA ZABAWY!”

SCENARIUSZ LEKCJI na godzinę wychowawczą dla klas 4-6 szkoły podst.

Autorka: Patrycja Paczyńska - Jasińska

Temat lekcji: ***Budowanie świadomości ekologicznej i poczucia odpowiedzialności za przyrodę. Od ochrony gatunków po adopcję zwierząt.***

Czas realizacji tematu: 45 min.

Cele lekcji:

Uczeń:

- dowiaduje się o istnieniu i funkcjonowaniu Ligi Ochrony Przyrody,
- poznaje problemy związane z ekologią i ochroną środowiska,
- zastanawia się nad społecznym kontekstem ochrony środowiska,
- ćwiczy komunikację bez stygmatyzujących i opiniotwórczych komentarzy,
- przedstawia swój punkt widzenia na temat schronisk dla zwierząt i ich adopcji,
- stara się wypowiedzieć na temat ochrony zwierząt,
- doskonali umiejętności komunikacyjne,
- poznaje ćwiczenia związane z określeniem swoich emocji i uczy się empatii wobec istot żywych,
- proponuje własne sposoby budowania relacji ze zwierzętami,
- współpracuje z rodzicami i nauczycielami w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania zachowań proekologicznych,
- analizuje wpływ człowieka i zmian klimatu na zachowania zwierząt i ich wyginięcie.

Metody i formy pracy

- praca indywidualna, w grupach, z całą klasą;
- praca z kartami pracy;
- działania kreatywno-plastyczne;
- mapa myśli;
- rozmowa na forum;
- projekcja filmu;
- akcja społeczna.

Środki dydaktyczne

- karty pracy;
- dostęp do internetu, rzutnik multimedialny, ekran/ tablica interaktywna.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja poprzedzona jest obejrzeniem filmu *Wiki i jej sekret* w reż. Denisa Imberta. Przed projekcją filmu, nauczyciel kieruje uwagę uczniów na aspekty związane z ochroną przyrody. Rozmawia z uczniami na temat adopcji zwierząt. Przypomina o podejściu ekologicznym w dzisiejszych czasach. Prezentuje stronę internetową Ligii Ochrony Przyrody (www.lop.org.pl), utworzonej w 1928 i przedstawia jej cele. (**Załącznik nr 1**).

Przebieg lekcji

FAZA WSTĘPNA

Nauczyciel rozpoczyna lekcję od sprowokowania uczniów do spekulacji na temat tożsamości głównej bohaterki filmu *Wiki i jej sekret* na podstawie jej wyglądu i informacji na temat jej sytuacji rodzinnej. Celem tego ćwiczenia jest uświadomienie uczniom łatwości ocen, jakie wydajemy na podstawie wstępnych informacji, bez zapoznania się z kontekstem historii (łącznie 10 minut – 5 na pracę w grupach, 5 na prezentację wszystkich przedstawicieli).

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Rozdaje zdjęcia bohaterki filmu, Wiki, oraz kadry z filmu - po dwie na grupę (**Karta pracy nr 1**). Stara się, żeby uczniowie z różnych grup nie widzieli obrazków pozostałych grup. Prosi uczniów, aby pospekulowali na temat osoby na zdjęciu z wykorzystaniem pytań widocznych na kartach pracy:

- a) Jak byście określili styl Wiki?
- b) Dlaczego tak się zachowuje na początku filmu?
- c) Jakich ma znajomych i rodzinę?
- d) Jakie może mieć upodobania?
- e) Czym może się interesować?
- f) Czy podoba jej się miejsce, do którego przyjeżdża?
- g) Jakie nią targają emocje?

Po 5 minutach nauczyciel prosi przedstawicieli grup o zaprezentowanie swoich pomysłów na temat Wiki na forum klasy.

Po krótkiej rozmowie z uczniami na temat autoprezentacji i wyciągania wniosków na podstawie pierwszych kadrów z filmu *Wiki i jej sekret*, nauczyciel inicjuje dyskusję na temat filmu, dając uczniom szansę na wyrażenie emocji, wzmocnienie zrozumienia fabuły i wymianę interpretacji przekazu. Jakie są pierwsze wrażenia uczniów związane z filmem? (łącznie 7 minut rozmowy na forum)

- O czym jest ten film?
- Jakie jest przesłanie filmu?
- Jaki wniosek można wyciągnąć z filmu? Co on pokazał?
- Czy postąpilibyście podobnie, jak bohaterka, w imię ochrony gatunku?
- Dlaczego bliscy Wiki nie godzili się z jej zachowaniem? Dlaczego byli krytyczni? Za co ją krytykowali? Jak ją krytykowali? Czy to zachowanie było niebezpieczne?
- Czym dla Was jest przyjaźń i czy można się przyjaźnić ze zwierzętami?
- Czy bohaterowie lubili czy nie lubili wyglądu Wiki?
- Co ten film mówi o tym, jak powinniśmy chronić środowisko? Czy sami postępujecie ekologicznie?

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel zapowiada, że lekcję poświęci zagadnieniom związanym z budowaniem świadomości ekologicznej i poczuciem odpowiedzialności za przyrodę (3 minuty).

Proponowana pogadanka nauczyciela: Ośmioletnia Wiki, wraz z tatą, przeprowadza się do małego miasteczka w górach. Choć nowe miejsce jest pełne uroku, Wiki tęskni za dawnym życiem. Pewnego dnia dziewczynka dostaje od sąsiada niezwyklej prezenty – małego, cudownego szczeniaka. W tajemnicy przed tatą zabiera go do domu. Tak zaczyna się historia niezwyklej przyjaźni z wyjątkowym zwierzęciem oraz tajemnica i ochrona przyjaciela przed wrogiem – człowiekiem.

Ciekawostką jest, że na planie filmowym reżysera, aktorów i wilki połączyła niezwykle wiedz. W filmie wystąpiły prawdziwe wilki, urodzone w rezerwacie w Pirenejach. Jeśli człowiek nawiąże bliski kontakt z wilkiem w pierwszych tygodniach jego życia, zwierzę zapamięta go na zawsze. Tak właśnie podeszli do tego twórcy filmu. Odtwórczyni roli Wiki – Shanna Keil – od początku potrafiła zainteresować sobą wilczki, zdobyć akceptację watahy i wyrobić w niej sobie silną pozycję oraz zaprzyjaźnić się ze zwierzętami.

Przedstawione poniżej propozycje aktywności są doskonałą okazją zarówno do kształtowania wrażliwości na przyrodę, jak i do rozwoju młodzieży. Istnieje wiele możliwości, aby dalej rozwijać tak powstałe pasje, np. poprzez dołączenie do Ligii Ochrony Przyrody czy przez oglądanie filmów z udziałem Greta Thunberg czy celebrytów ekologicznych.

Pomocne linki:

<https://ecoreactor.org/gwiazdy-ktore-dbaja-o-planete/>,
<https://styl.interia.pl/newsy/gwiazdy/news-eko-celebryci-tak-gwiazdy-dbaja-o-srodowisko,nld,2264769>).

Obcowanie z przyrodą powinno stanowić nieodzowny element naszego życia. Wspólne aktywności na rzecz ochrony przyrody, takie jak przedstawione poniżej, kształtują postawy obywatelskie. Wyznacznikiem świadomości ekologicznej jest szacunek do przyrody, przestrzeganie zasad ochrony przyrody oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska.

Nauczyciel rozdaje uczniom **Kartę pracy nr 2** i prosi o samodzielne podejście do tematu opisywania emocji i poczucia empatii. Na podstawie przedstawionych obrazków uczniowie mają wykorzystać dwie emocje (jedną pozytywną, drugą negatywną) w stosunku do zwierząt. Każdy uczeń ma dowolność w wyborze zwierzęcia. Przykłady: obraz niedźwiedzia i podpis: strach, krzyczy i panikuje; żółw i opis: strach, chowa się; obraz zająca i podpis: panika, ucieka, obraz: psa/kota i podpis: szczęście, daje się pogłaskać.

Po upływie 10 minut nauczyciel prosi o przedstawienie na forum prac uczniów, którzy chcą się z klasą podzielić swoją kreatywnością. Zadanie nauczyciel podsumowuje stwierdzeniem, że każde zwierzę ma emocje podobne do człowieka i ma prawo do życia. Przedstawia również stwierdzenie, które wyniknęło przy pierwszym zadaniu, czyli człowiek może przyjaźnić się ze zwierzętami. Łącznie na zadanie z przedstawieniem na forum klasy: 15 minut.

Ostatnie zadanie dla uczniów w grupach, które zostały stworzone na początku lekcji to **Karta pracy nr 3**. Nauczyciel rozdaje karty i prosi o grupowe podejście do tematu budowania świadomości ekologicznej i poczucia odpowiedzialności za przyrodę.

Uczniowie wypełniają mapy myśli. Nauczyciel pyta: z którą częścią wykresu uczniowie mieli największy problem i z czego to, ich zdaniem, wynika? Nauczyciel zachęca, żeby o wypełnionej mapie myśli porozmawiali ze swoimi rodzicami i rodzeństwem po powrocie do domu – na zadanie 7 minut.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel podsumowuje (3 minuty) lekcje i przedstawia najważniejsze wnioski, które wypracował z uczniami podczas zajęć. Na koniec zadaje i tłumaczy pracę domową – trzy warianty do wyboru.

Praca domowa (do wyboru):

Zadanie domowe nr 1 – posprzątaj po sobie!

Dowiedz się więcej na temat sprzątania świata i jego wpływie na edukację ekologiczną młodzieży (<https://lekaro.pl/wpis-blog/sprzatanie-swiate-i-jego-wplyw-na-edukacje-ekologiczna-dzieci-i-mlodziezy/>). Wybierz się z rodzicami na wspólny spacer do lasu i sprzątnięcie danego fragmentu. Ważna jest segregacja śmieci.

Zadanie domowe nr 2 – Prace plastyczne

Z poniższych pomysłów wybierz pracę, którą stworzysz na następne zajęcia:

Magiczny zielnik – zbierz różne rośliny (liście, trawy, kwiaty, patyki, szyszki), następnie utwórz z nich kompozycję na kolorowej kartce;

Ekologiczny transport – skonstruuj samochód/tramwaj/autobus/samolot/pociąg z np. kawałków tektury, rolek po papierze, tekstury, sztuczków ekologicznych, słomek ekologicznych.

Wspólna planeta – na dużym brystolu narysuj kontur Ziemi, później kontynentów. Odcisnij zanurzone w różnych kolorach farb dłonie/stopy, wypełniając pustą przestrzeń. Można dokleić elementy charakterystyczne dla ziemi – popcorn = chmury, makaron penne = mur chiński, skrawki ubrań = zanieczyszczenia, opakowania po jajkach = góry, itp.

Zadanie domowe nr 3 – Włóż ponownie

Przygotuj w domu kilka ulubionych ubrań, przygotuj i sfotografuj trzy stylizacje z wykorzystaniem ich wszystkich. Każda stylizacja = odpowiednia okazja np. wyjście ze znajomymi, obecność na lekcjach, urodziny rodziców, itp. Udowodnij, że nie trzeba za każdym razem kupować ubrań, a ponowne ich wykorzystanie sprzyja kreatywności oraz ochronie środowiska.

Cele Ligii Ochrony Przyrody:

1. Kształtowanie właściwych postaw człowieka, a szczególnie młodzieży i dzieci przez ukazywanie bogactwa, piękna i znaczenia przyrody, budzenie jej umiłowania i poszanowania, szerzenie zrozumienia celów ochrony przyrody i środowiska oraz problemów i zagrożeń.
2. Dbłość o zapewnienie człowiekowi warunków życia w środowisku bezpiecznym dla jego zdrowia.
3. Zabieganie o zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników przyrody będących dziedzictwem i bogactwem narodowym.
4. Zabieganie o ochronę i odnawianie zasobów środowiska przyrodniczego dla współczesnych i przyszłych pokoleń, w szczególności przez:
 - a. zachowanie różnorodności biologicznej,
 - b. zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
 - c. stwarzanie warunków do zachowania ciągłości występowania gatunków roślin,
 - d. grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
 - e. ochronę walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień.
5. Kształtowanie opinii publicznej w duchu troski o ochronę przyrody i środowiska przyrodniczego.
6. Upowszechnianie wiedzy o przyrodzie i jej ochronie oraz kształtowanie kultury i etyki ekologicznej.

Źródło: : www.lop.org.pl/lib/andiyw/statut-LOP-ii6e9dba.pdf

KARTA PRACY NR 1

Grupa 1:

Pytania pomocnicze:

- Jak byście określili styl Wiki?
- Z czego wynika jej zachowanie na początku filmu?
- Jakich ma znajomych i rodzinę?
- Jakie może mieć upodobania?
- Czym może się interesować?
- Czy podoba jej się miejsce, do którego przyjeżdża?
- Jakie nią targają emocje?

Grupa 2:

Pytania pomocnicze:

- Jaki byście określili styl Wiki?
- Z czego wynika jej zachowanie na początku filmu?
- Jakich ma znajomych i rodzinę?
- Jakie może mieć upodobania?
- Czym może się interesować?
- Czy podoba jej się miejsce, do którego przyjeżdża?
- Jakie nią targają emocje?

Grupa 3:

Pytania pomocnicze:

- Jak byście określili styl Wiki?
- Z czego wynika jej zachowanie na początku filmu?
- Jakich ma znajomych i rodzinę?
- Jakie może mieć upodobania?
- Czym może się interesować?
- Czy podoba jej się miejsce, do którego przyjeżdża?
- Jakie nią targają emocje?

Grupa 4:

Pytania pomocnicze:

- Jaki byście określili styl Wiki?
- Z czego wynika jej zachowanie na początku filmu?
- Jakich ma znajomych i rodzinę?
- Jakie może mieć upodobania?
- Czym może się interesować?
- Czy podoba jej się miejsce, do którego przyjeżdża?
- Jakie nią targają emocje?

KARTA PRACY NR 2

Na podstawie listy uczuć - Źródło: www.icoty niepowiesz.pl/mysle-ze-czuje/, stwórz rysunek ze zwierzęciem, opisany jedną pozytywną i jedną negatywną emocją.

CO DZISIAJ CZUJESZ ?

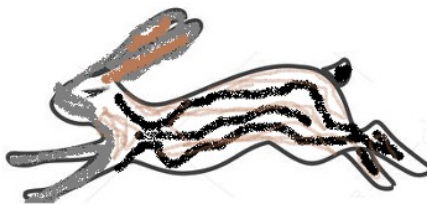
Szczęście	Zawód	Złość
Radość	Niepewność	Wściekłość
Zadowolenie	Niepokój	Nienawiść
Rozbawienie	Zagubienie	Pogarda
Entuzjazm	Przytłoczenie	Rozdrażnienie
Ekscytacja	Bezradność	Zazdrość
Optymizm	Bezsilność	Zawiść
Nadzieja	Rozczarowanie	Zdeterminowanie
Ufność	Żal	Znudzenie
Satysfakcja	Strach	Współczucie
Spełnienie	Lęk	Odwaga
Zachwyt	Obawa	Pewność siebie
Podziw	Przygnębianie	Duma
Miłość	Smutek	Frustracja
Sympatia	Zranienie	Apatia
Ulgą	Zniechęcenie	Panika
Spokój	Zaciekawienie	Wstyd
Zmieszanie	Zainteresowanie	Poczucie winy
Zaniepokojenie	Oczekiwanie	Wdzięczność
Zakłopotanie	Zdziwienie	Przygnębianie
Zażenowanie	Zaskoczenie	Zaskoczenie
Rozczarowanie	Gniew	

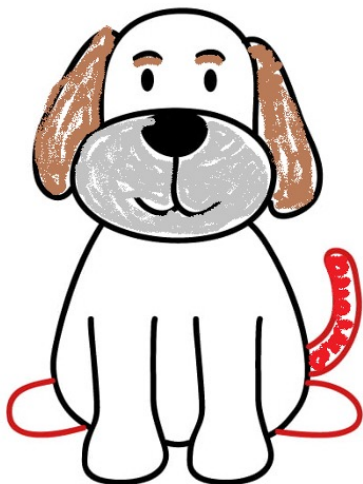
Strach, chowa się

Panika, ucieka

Szczęście,
daje się pogłaskać

KARTA PRACY NR 3

Uzupełnij mapę myśli.

